

Thüringer Universitäts- und
Landesbibliothek Jena

Singularia Iuris Controversi secundum ordinem Edicti perpetui discontinuum

Ienae

Mu#lpfort, Wolfgang Werther; Gulow, Johannes

4 Diss.jur.27(47)

https://collections.thulb.uni-jena.de/receive/HisBest_cbu_00019047

urn:nbn:de:urmel-49e31130-ec83-4525-8bc8-5248a2a729130-00004385-017

Lizenz: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Singularia Juris Controversi
 secundum ordinem Edicti perpetui
 discontinuum

Gratiâ DEI

Auctoritate Magnifici, amplifs.
Ordinis Jctorum Academia Jenensis

Præsidio

Clariss. Consultiss.

DN. WOLFGANGI WERTHERI
 Dûlpfortt J. U. D.

In acroaterio Jctorum
 Horis solemnibus

CENSURAE PUBLICAE
proposita

JOANNE GULOUI PRIZVVALDENS.
 MARCHIC.

Ad diem XIX. Maij.

JENÆ

TYPIS VVEIDNERIANIS.

Anno cId Is cx.

Reverendo, Nobilissimis, Magnificis
VIRIS,

D N. REIMARO
DE CAARSTEDT ECCLESIAE CA-
THEDRALIS HAVELBERGENSIS
DECANO. & IN RESESSORIS
HEREDITARIO,

Dn. ESAIÆ à BRANDENSTEIN,
IN OPPIDIS/ GÜNTA/ KÖNIGS/ &
KÖNIG/ SERENISS. & POTENTISS.
ELECTOR CHRISTIANO II. à CONSILIIS
INTIMIS ET SUPREMÆ CURIAE ELE-
CTORALIS, QUÆ EST LIPSIAE,
PRÆSIDIS.

Magnis suis Patronis

dedicat

Resp. & Auct.

I.

Non omnium. D. de ll. magnam attulit lucem post tot Interpp. Vir egregie & politissima doctrina in disputatione quadam singulari d. l. non omnium, cæterum, quamvis non sine magna ratione facile quid statuerint veteres juris auctores, Sed etiam tamen Cassianorum & Proculianorum vi magis interdum & numero triumphasse non semel deprehendo.

II.

L. Princeps eod. de omnibus ll. contra plurimos accipio.

III.

Non tamen ad Tyrannidis libidinem, sed majestatis statum.

IV.

Vnde Impp. sophismatis, perinde ac Pomponium & Ulpianum adulationis, cujus & à Bodino & Calvino (alias Kahl.) insimulantur absolvo.

V.

Cæterum jus Majestatis ex semisse indiviso Imp. nostri esse cum Dn. Paurmeistero, sed nec ex assè Regis Francia cum Choppin. Nevizano, Tholosan, Benedict. Gulielm. Adela, Ayala & Bodino ipso contra Bodinum statuo.

VI.

Simul etiam statum nostræ Reipub. Monarcharistocraticum contra Andr. Knich. & Heigium cum plerisque recentioribus assero.

VII.

Neg. tamen admittere placet Bodini quem sequitur Vult. distinctionem inter statum Aristocraticum & gubernationem monarchicam.

VIII.

Quo nomine jure retorsionis æquissimo in Bodinum pro
asserenda

A 2

asserenda Imperii nostri maiestate usi fuere Dn. Knich. & Paurmeist.

IX.

L. imperium de iuris dictione, quam Interpp. formidabilem extitisse, perinde ac hydram lerneam Herculi, Iohannes Iuvenalis, Vrsin. cuiusq. ignorantia omnem iuris ignorantiam contineri ex Cagnol. Hippol. Riminald. autumant, Florentinam lectionem planè retinendam contra Neotericos plurimos ajo.

X.

Mirè variant Dd. de diserta concessione iuris dictionis (uti Interpretes loquuntur) cumulativæ & privativæ: Ego jure quidem civili & in statu populari & sub Impp. precariam eam habuisse Magistratus scio, verum in Horizonte nostro, moribus Imperiali constitutione confirmatis, cum Dn. Paurmeist. distinguo inter mandatam, & feudaria lege tributam iurisdictionem, hancq. privativè non cumulativè concedi sentio, ita ne in prima instantia jure ordinationis Vermöge der Austräge / exceptis certis quibusdam causis, sed demum per viam appellationis seu denegatae justitiae ad superiorem revolvatur.

XI.

Idq. non tantum de Capitaneis maximis Ecclesiasticis & Secularibus, ut sunt Praelati majores, Duces, Comites, & alii Vasalli ligii, Die Gestrenge ohn gemittelte Reichs Ritterschafft / Item civitatibus Imperialibus, Freye vnnnd Reichs Städte / verum etiam Vasallis & mediatè Imperio subjectis Gemittelten vom Adel vnn Landtsassen & civitatibus vel liberis freyen Städten / seu provincialibus Landstädten / quatenus omnimodam habent iurisdictionem intelligendum.

XII. Denig

XII.

Deniq, oppido, castro, villa, pago, &c. in feudum concessio cum omnibus, ut loquuntur, pertinentiis, & accessionibus, vel si simpliciter expressa sit Iurisdiction mit Gericht oder Gerichten / Gerichtsbarkeit / oder mit Obrigkeit der Gerichte / an etiam superior quam criminalem vel merum Imperium vocitant, vber Hals vnd Haut malefiz vnd fraischliche Obrigkeit / Hoch vnd Halsgericht concessa putetur, intricata & vexatissima est questionis? Ego cum Dn. Knich. & eundem sequente Paurmeistero non nisi iurisdictionem simplicem seu feudariam die Erbgerichte ad tutanda Iura feudalia seu causas pecuniarias vber Gült vnd Schulden / nec non criminum leviorum coërcitionem concedi, cum supra dictis Dd. contra plurimos respondeo: si Infeudatio fiat ab Imp. vel alio neminem superiorem prater DEVM & Ensem recognoscante, sed à subinfeudante Vasallo Duce, Comite, &c.

XIII.

Porro conventiones legitimas non esse contractus cum Cujac. ad l. 6. de pact. in fin. contra Hackelm. & vulgarem opinionem, novatione assero.

XIV.

L. actio de negotiis gestis contra Antonium Fabrum, Cujac. Gædd. Anton Matth. novè de procuratore voluntario, cui Prator vel Praeses extra ordinem etiam ante formulas actionum vel ex parte, vel ex asse sublatas jus dixit, interpretor.

XV.

Ob dolum incidentem in contractum bonae fidei rescindi contractum non posse, sed dolum purgari ipsa actione

A 3

contractus

contractus juris est notissimus, aliud tamen usu obtinuisse ex communi Dd sententia, praesertim Transalpinorum, constanter replico contra pauca lectionis pragmaticum quendam hominem, ex lite Meorum forensi.

XVI.

In l. planè de heredit. petition. & l. Iulianus de rei vindicat. hanc contra Harprecht. statuo diversitatis rationem: quod exceptio doli insit petitioni hereditatis & sic nec opposita suppleatur officio iudicis, in speciali autem actione cum contrarium sit, exceptio de dolo non prodest possessori mala fidei ob replicationem doli.

XVII.

L. secundam. C. de rei vindicat. & § ex diverso vers. & ideò Inst. de rer. divis. contra vulgarem conciliationem distinguo: quod illa de ablatione rei separata, hic de vindicatione agat.

XVIII.

In l. sed etsi de Publician. in rem action. Vlpian. ad usucap. & per consequens Publicianā, bonam fidem in emptore & contractus, & traditionis tempore exigit, idq; etiam Paull. non uno in loco tradit. Idem Vlpian. in l. si aliena de usucap. quae est ex eod. lib. Vlpiani vela vertere videtur. Quid ergo sibi in ipse constiterit, vel sui tam brevi oblitus sit Cuius? Id affirmare de tanto viro religiosum.

XIX.

Quod igitur supra in Thesi 1. notavi, idem hic luculenter probari, quis non videt? Ut ut Accurs. & eundem sequens Cujac. dissentiant.

XX.

Pacta in continenti facta stipulationi tam ex parte aëtoris, quam rei inesse, praecipue ex l. lecta de reb. cred. à multis non intellecta cum communi Interpp. schola contra recentiores aliquos credo.

XXI.

In l. si in area & t. qui exceptionem. §. Si pars. de condition. indeb.

indeb. antinomian à Martino & Donello affirmatam meis rationibus stabilio.

XXII.

Conditionem triticiariam hætenus vel neglectam vel non probè explicatam in integrum ita restituo.

XXIII.

Dari eam ad æstimationem meram.

XXIV.

I. Quanti res est, seu precii, si antequam vindicari seu ex contractu stricti juris in judicio, vel extra judicium petita est, culpa tantum possidentis res interit, seu quando ante inchoatas easdem petitiones, in restitutione judiciali vel extrajudiciali, siue etiam post rem judicatam facta restitutione, itidem culpa possidentis res facta est deterior.

XXV.

II. Quanti plurimi, si post moram factam, antequam per actionem stricti juris petita res est, seu ejusdem restitutio ex causa judicati facta, in rebus humanis corpus non quantitas esse desit, seu ita deteriorata est, nè præstatione ejus reus liberetur.

XXVI.

III. Quanti res est, si corporis vel quantitatis puta mercis alicujus, veluti, vini, olei, frumenti item usura pecuniaria æstimatio petatur, non definito loco vel tempore, quibus dari debuerit.

XXVII.

Veniunt autem in hanc actionem rerum omnium æstimationes præter pecuniam numeratam.

XXVIII.

Rei quoque, seu debitoris ratio habenda est in hac actione, ex mora creditoris, ad æstimationem quanti minoris.

XXIX.

Differt autem à L. Aquilia in quam etiam culpa venit I. Origine, nam hæc à plebe Romana; illa non item. II. Hæc datur

datur in duplum, illa in simplum. III. in hac vel annus 30. dies proximi inspiciuntur; in illa condemnationis tempus, quo ad culpam tantum.

Et hæc de conditione ipsa.

XXX.

Ceterum in aestimatione ipsa facienda, in qua, referente Cujac. nullus non iudex, vel Patronus, vel lētus haret, manetq; suspensus, quoties de ea tractetur, sic contra omnes distingo.

XXXI.

In bonæ fidei judiciis regulariter tempus rei iudicandæ spectatur & locus ubi contractum est: secus si per eum mora fiat quo minus tradat: ibi enim condemnatur utro tempore pluris res fuit, vel quo contractum est, vel quo lis in condemnationem deducta, item quo loco pluris fuit, vel quo contractum est, vel ubi agatur.

XXXII.

In strictis judiciis regulariter iudicii accepti tempus observandum.

XXXIII.

Fallit hoc 1. si culpa vel res deterior facta est, tunc enim condemnationis vel si interiit, tunc enim mortis tempus, sed ἐπὶ λείπῃ spectandum.

XXXIV.

2. Si post moram non modo res interierit, sed deteriorata & deprecata fuerit in his casibus, perinde ac in bonæ fidei judiciis ad tempus mora est recurrendum.

XXXV.

In l singularia. de rebus cred. & l. qui negotia. Mandati. antinomiam veram & irreconciliabilem cum Interpretib. comm. contra Neotericos quosdam statuo.

XXXVI.

ἀποχρησάντων ἀπὸ τῶς malè quidam fundant in l. sed si damni. S. si ipse. de pecul. Ceterum ob tedium vitæ, valetudinis ad-
versa

versum seu morbi seu doloris impatientiam, pudorem, jactationem, luctum vel furorem tandem, licitam etiam servis cum divis Adriano, Maximino, Diocletiano & Antonin. Impp. Julio Paulo, Domitio, Ulpian. Arrio Menandro, Dom. Fgmanno J Cui asservo.

XXXVII.

In veterata est Interpp. omnium opinio, emptori hereditatis seu rerum singularium seu nominis absq. cessione utilem actionem, cum cessione directam, ego nisi cedatur neutram, si cedatur nec traditio facta sit, vel debitoris delegatio vel debiti quadam exactio seu traditio, utile tantum competere, contradico.

XXXVIII.

Vulgaris objectio l. Quaro Locati septem peperit intellectus ad l. centum Capua. de eo quod certo loc. anigma verè Sphinx. ego jam inde ab initio statim animadverti postea auctoritate virorum summorum confirmatus fidejussorem in certum locum puta Capuam, non in omnem spondisse & proinde nec ultra esse obligatum, at in d. l. Quaro speciem facti proponi in omnem causam.

XXXIX.

Actionem qua de aestimato proponitur & rerum permutationem non esse species disparatas cum recentiorib. aliquot contra communem defendo.

XL.

Erroneam esse Paulli non modò in § quod si faciam ut des. cum Ulp. Gaio & recentioribus L L. coriphæis, verum etiam in §. precedente l. naturalis de præscript. verb. in doli actione danda sententiam, quamvis usu receptam, novè constituo.

XLI.

Perinde ac plures esse actiones præscript. verbb. species, quam quatuor illas relatas in d. l. naturalis, contra omnes.

B

Nihil

XLII.

Nihil in jure nostro certius, nihil minus creditum, quam contractus incertos omnes esse bonae fidei. soli Francisc. Hotom. & Busius hoc primum observarunt, his ego, consentio.

XLIII.

Ardue est & difficilis quaestio; errorne juris quantum ad fructuum acquisitionem bonam fidem inducat, atq. sufficiat? quod cum comm. Dd. schola contra Fachin. Vulcej. & Harp. statuo.

XLIV.

Adl. Quamvis Cod. de usur. & l. Titius de praescript. verb. Cur pecunia credita usura nisi in stipulationem deducta debeantur, communis haec affertur ratio: quia ex pacto nulla nascatur actio jure civili, at qui haec conveniunt cum iis, quae in d. l. lecta, traduntur: pacta inesse contractib. strictis. Contra communem ergo & Coras. ita cum Paulo. Vlp. & Pompon. sentio. etiamsi pacta insint contractui mutui non tamen ex eodem deberi posse usuras: quandoquidem cum dominio accessiones transferantur in debitorem; imò etiam mutuum ipso jure sit, gratuitum, perinde ac commodatum, at stipulatione, in ipsa pecunia numeratione vel paulo ante facta, transformatur mutuum in stipulationem, nec duo existunt contractus, sed unus verborum.

XLV.

In materia dotium c. cum contingat de jurjur. nec rationem, nec utilitatem habere contra Cc. omnes ajo.

XLVI.

Deductionis impensarum materiam utilissimam simul & latissimam contra omnes novè ita distinguo.

XLVII.

Deductio fit vel in hereditatis petitione, dote, vel ceteris bonae fidei judiciis, vel speciali in rem actione.

An

XLVIII.

In dote impensa fructuum cum fructibus compensantur. in hereditatis petitione minuunt fructus vel rem ipsam ipso jure compensationis seu retentione. idemq. est in vindicatione per exceptionem siue bona siue mala fidei sit possessor, si tamen possideat. nam si non possideat, condicuntur in hereditatis petitione & dote tantum.

XLIX.

Eadem est ratio necessariarum impensarum, excepta tamen causa dotis, in qua necessaria impensa tantum dotem minuunt, habita tamen distinctione inter majores impensas & minores.

L.

Utilium in dote habetur ratio officio judicis. idemq. dicendum est, in universali judicio, siue bona fidei possessor sit, siue prado, si tamen possideat. sed id in dote jure veteri: hodie ex l. un. C. de rei ux. act. aliud est.

LI.

In speciali judicio quoad utiles impensas distinguo inter bona & mala fidei possessorem & utrumq. possidentem vel non.

LII.

Si bona fidei & in possessione constitutus sit, retentionem habet, vel exceptionem, de necessariis & utilibus impensis.

LIII.

Iudex tamen variè circa easdem ex personis causisq. generaliter in omnibus his judiciis constituet.

LIV.

Porrò non possidenti in speciali judicio nulla datur vel necessariarum repetitio nisi res sit separata.

LV.

Deniq. mala fidei possessor: qui adhuc possidet, de necessariis sumptib. habet exceptionem, utilium ablationem: si possessionem amisit, ablationem, si res sit separata.

B 2

Volupta-

LVI.

Voluptuariarum communia in omnib. iudiciis, extant in l. in fundo de rei vindicat. l. utilium l. pro voluptariis de impens. in res dotal. Specialia in l. utiles § videamus. de hereditatis petitione & l. un. § taceat vers. sed nec ob impens. C. de rei uxor. act.

LVII.

In ceteris bona fidei iudiciis si res sit soluta vel tradita, de necessariis sumptib. datur condictio indebiti vel contraria actio, si non sit soluta, sed petita, retentio, si nec soluta nec petita, contraria actio in idem, re etiam non separata, contra quam in Rei vindicatione.

LVIII.

Quod pace cuiusdam LL. censoris non plebei dixerim, non possum probare sententiam ejusdem novam de pretore faciente ex decreto proprietatis non possessionis, Quiritarium non bonitarium dominum.

LIX.

Post varias conciliationes l. possideri §. in amittenda cum l. quemadmodum de adquir. possess. veriore puto Vultej, qua in d. l. possideri. d. §. de possessione ad usucapionem in l. quemadmodum. ad interdictum, unde vi. efficaci, acutè sensit.

LX.

Ad l. si existimans & l. pro emptore. D. pro empt. rationem equidem quamvis operosam & variantem tradidit Interpp. ejus scilicet, quur in emptione ad usucapionem profutura & traditionis & contractus tempus exigatur, in ceteris causis sufficiat traditionis tempus, cæterum, quur in emptione similiter causam emptionis precedere necesse sit, in cæteris sufficiat nuda opinio, à nemine video expressum.

LXI.

Mihi ratio hac sit, quod possessor in improbabili errore proprii facti & proinde etiam mala fide versetur, si emtam à se existi-

existimet, propterea, quia bonam fidem initii usucapionis
inesse sit necessarium.

LXII.

In l. qui fundum pro emptore lectionem Noricam affirma-
tivā veriores puto contra Cujac.

LXIII.

Causa item cur contractus alij bona fidei sint, alij stricti
juris mirè anxios habuit Interpp. Ego novam hanc dico: con-
tractib. ex quib. nascuntur actiones bona fidei inesse mutua-
am obligationem, ex ceteris quidem nasci verum non inesse.

LXIV.

Cur tamen insint in causa esse consensus, in quo magis,
quid actum, quam quod dictum sit, intuemur, in ceteris vel
esse verba vel rem seu negotium sui naturā ita stricta, ne
hanc vel presumptionem admittant, vel interpretatio latior sit
necessaria.

LXV.

Post solutionem pro confidejssoribus in solidum factam
non posse ex intervallo peti actionum cessionem contra com-
munem nova ratione defendam.

LXVI.

Vitiosam esse Venuleii ἐπαγωγὴν in l. si rem §. duo. de
novat. & Paulo in l. si unus. de pactis. planè contrariam,
ex juris ratione singulari astruam.

LXVII.

c. cum homo 23. q. 5. quatenus fidejssorem à reo cri-
minis capitalis deceptum capitis damnandum statuit, ini-
quissimum & tanta, quam obtinuit religionis specie, pra jure
civili πεινῶδες indignum affirmo.

B 3

Actus

LXVIII.

Ad. l. Aetus legitimi. de R. J. eos proprie aetus legitimos dico, qui, ut Zasius loquitur,mero jure radican- tur, seu ut alibi, per legem inventi sunt, & plerumq. solemnes. eod. nomine omnes illos juri naturali oppono.

LXIX.

*Inde enumeratis in d. l. aetus. accenseo stipulationem, testa-
menti factionem, litis contestationem, libertatis dationem,
adoptionem, emancipationem &
similia.*

JOAN-

JOANNI GULOVIO

Convictori meo.

Non omnes consueta probant, humilesq; labores,
Magna decent magnos, grandia grandiferos.
Et rectè. Quid enim? quid sugere mansa iuvabit
Et vesci lolio Et pragmaticis apinis?
Hercule opus, magnum qui purget codicem Et imis
exosset maculas criminaq; articulis.
Optamus rauci: Sit **J**USTINIANUS, Et amplas
augeat, ut tandem **J**US **T**ENEAMUS, opes:
Interea sapiat sibi quisq; Et vivat ametq;
Et credat, Ratio quod benè sana docet.
Et tu, **G**ULOVIO. Nec enim sententia mentis
serva tua est, Ratio legis ubiq; anima est.
Sic rectè: Servum pecus **ILLUD** **D**ICIT adorat.
EXUPERAT MAGNOS LIBERA MUSA
POLOS.

M. Thomas Sagittarius
Prof. Publ.

Eidem

Eidem Concivi suo.

 Uam, tibi qui primi debet fundamina JURIS,
Ante duas hyemes, summum cum laude virorum
Unanimes tenuit, nisu maiore GULOUI
Conscendis Cathedram; nec enim vulgaribus ausis
(Ut taceam historias & quæ Respublica mentem
Distractam retinent, redduntq; in iura minorem)
Molem indigestam disponens arte recenti,
Jam diu inaccessum perq; invia nitere JURIS,
Et Papini, Pauli sensus à plebe remotos
Indagans, te subducis popularibus auris:
Et magis ad culmen virtutis tramite raro
Ingrediens, longè ESSE BONUM FERS ANTE VIDERI,
Hactenus & qui non audis tamen esse laboras.
Scilicet ingentes tractus, vastosq; recessus
Juris adaugefcens SAPIENTIA SUSPICIT ampli,
Atque humilis tandem sese summittit eidem.
Tu modò, GULOUI, quò te sublimior ales
Et genius vocitant, sequere, & caput exsere vulgo
Elude invidiam, rumpantur ut illa Codro.

Sigismundus Quidste.

FINIS.